

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-114>

Силка Євгенія, аспірантка кафедри ТІМ, викладач кафедри «Монументальний живопис» ХДАДМ (науковий керівник: професор, доктор мистецтвознавства, завідувач кафедри монументального живопису Євген Котляр)

ХАРАКТЕРНІ РИСИ ВІТРАЖНОГО АРТ-ОБ'ЄКТУ

Ключові слова: сучасне мистецтво, вітраж, арт-об'єкт.

Yevheniia Sylka, PhD student, lecturer at the Monumental painting Department, Kharkiv State Academy of Design and Arts (academic mentor: PhD, Professor, Head of the Department of Monumental Painting Eugeny Kotlyar, Kharkiv, Ukraine)

CHARACTERISTIC FEATURES OF A STAINED GLASS ART OBJECT

Stained glass is evolving and increasingly becoming an art object. Artists create incredible pieces of art by experimenting with visual illusions, scale and context, using conceptualism and addressing contemporary issues of concern to society.

Key words: contemporary art, stained glass, art object.

Виникнення такого явища мистецтва як арт-об'єкт стало наслідком глибоких змін у мистецтві 20 століття. Вітраж також не стоїть на місці, йде в ногу з часом та активно виходить зі своїх традиційних форм, трансформується, часто стаючи арт-об'єктом. А з появою нових технічних можливостей та новітніх матеріалів творчий процес стає простішим та збагачується новими творчими можливостями. Здатність пропускати і відбивати світло, можливості поєднання скла зі штучним підсвічуванням дають змогу робити щось дуже унікальне. Художники активно експериментують зі склом, створюючи унікальні витвори мистецтва.

Арт-об'єктом найчастіше вважаються просторові композиції, які справляють несподіване, інколи провокаційне враження, збуджують уяву і спонукають до роздумів. Вітражні арт-об'єкти характеризуються грайливим характером: вони здатні як зачаровувати, так і викликати відторгнення, а також вчать сприймати красу в несподіваних формах. Твори можуть не мати чітко заданого автором сенсу, або, навпаки, містити безліч інтерпретацій.

Часто художники експериментують з масштабом, створюючи збільшені або зменшені в кілька разів версії знайомих предметів, що, звичайно, вражає уяву. Ще одним прийомом у створенні арт-об'єктів є ассамбляж.

Він близький до колажу, проте має ширші можливості, оскільки в цій техніці можна комбінувати скло з будь-якими іншими матеріалами, або навіть цілими об'єктами. Крім того, ці елементи можуть не тільки розміщуватися на площині, а й формувати об'ємні просторові твори зі скла. Однією з ключових характеристик вітражних арт-об'єктів є концептуальна гра з контекстом. У даному випадку скляні твори мистецтва інтегруються в існуючий простір, доповнюючи та збагачуючи його, спонукаючи до переосмислення, або навіть повністю трансформують, змінюють початковий задум середовища. Вони пропонують не просто естетичне споглядання, а інтелектуальне переосмислення звичних речей через призму актуальних для сучасного суспільства проблем, таких як: проблеми індивіда, екологічні, соціальні, політичні та інші. Деякі вітражисти прагнуть викликати реакцію глядача за допомогою візуальних ілюзій, які стають можливими через специфіку матеріалу. За допомогою таких ілюзій можливе створення ефекту руху, виходу за межі реальності. Для цього майстри часто застосовують дзеркальне скло, відбивні поверхні якого фіксують навколишню дійсність, трансформують та доповнюють її, дозволяють глядачеві стати активним учасником художнього процесу, побачити себе і своє оточення по новому. Глядач виступає в ролі співавтора та учасника творчого процесу, взаємодіючи з твором мистецтва.

Це доводить, що вітраж все впевненіше виходить за межі своїх класичних форм, все частіше демонструючи характеристики, притаманні арт-об'єкту і сучасному мистецтву загалом.